

חיי דעת

לימודי דעת
LIMUDEI DAAT
ללמוד • לדעת • להתקדם

ההלכה השבועית מבית לימודי דעת | מרכז ללימודי הלכה

גיליון
ה-100

בגיליון השבוע

- דבר העורך - 100 גליונות של שבת
- יש שכר השמור רק ללומדים - רשמים מטקס חלוקת תעודות
- כל מקדש שביעי שכרו הרבה מאד

דבר העורך

המספר 100, על ספרותיו המתעגלות, הוא מספר רב השראה.

בווהר הקדוש ומאוחר יותר בספרי המהר"ל, מבטא המספר מאה את השלימות. מפרשי הקבלה ייחסו זאת לכפולות של עשרת הספירות המכילות את כלל הבריאה. כך או כך, אין לנו עסק בנסתרות, אולם ברור כי מספר זה המתנוסס בגאון בראש הגיליון הנוכחי מסמל אף הוא נקודת ציון, המעוררת תחושות של שמחה וסיפוק מחד, אך גם חשבון נפש ותביעה נוקבת מאידך.

ואכן, כל גיליון הוא עולם מלא. אלפי ידיים אחזו בו ואלפי זוגות עיניים קראו את הנכתב בו. הגיליון הוא כעין גשר של נייר, המצרף את יחידות הזמן אחת אל אחת לכדי רצף אחיד. כרכבת בעלת מאה קרונות, במרוצת השנים התחלפו הנוסעים בה. אלו ירדו ואלו עלו. אלו כאלו התקדמו, מי יותר ומי פחות, אל מחוז חפצם. אמנם ישנם כאלו אשר עלו בתחנה הראשונה, ועדיין נשארים גם בתחנת המאה, כשאיך בתכניתם להרפות מן היעד.

לדידנו, מתוך הסיפוק העצום נולדת גם התביעה הנוקבת. חז"ל למדונו כי "אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד" כלומר, אל לו לאדם לנוח על זרי הדפנה עם הגיעו לשלמות, כי כי אם לחתור הלאה אל מעבר, קרי: אל השלמות הנוספת. מגמת פניו תהי מעתה אל המאה הבאה, אשר כקודמתה מתחילה אף היא באחד. מאה ואחד.

אף אנו, מתוך מבט של הודיה ובלב מתרונן על כברת הדרך הארוכה אותה עשינו עד כה, נושאים גם את עינינו אל העתיד, אל המאה החדשה, ואל מה שהיא צופנת בחובה, תוך כדי תקווה תפילה כי תצלח דרכנו גם הלאה. בנוסף תשמש לנו תחנת המאה גם כנקודת התרעננות והתחדשות, כשאנו מקווים להתייעל הן בתוכן והן בחשיפה, מתוך מטרה ברורה: להגדיל תורה ולהאדירה.

גיליון
ה-100

גליון ה-100

גיליון המאה של מי דעת

מזהיר כל עוד השלט קיים משמע המקום קיים ומתפקד, אך כאשר יוסר השלט יידעו הכול כי המקום נסגר וכי בעליה פשט את הרגל.

מעלת השבת ושומריה

המשנה ברורה בהקדמה להלכות שבת מביא מאמרי חז"ל אשר מהם נוכל ללמוד מעלת השבת והיותה יסוד לכל התורה כולה. א. העונש על חילול שבת הוא החמור ביותר - מיתה בסקילה, לעומת שאר איסורי תורה אשר יש שאינם אלא עשה, יש שהם באיסור לאו בדרגות שונות של עונש, מלקות כרת ומיתה בידי שמיים, והחמורה מכולם היא כאמור מיתה בסקילה. ב. בכל איסורי התורה, מי שעובר עליהן אינו נחשב מומר לכל התורה כולה, אלא לאותה מצוה בלבד. יוצא מן הכלל איסור שבת, שמי שעובר עליו במזיד ובפרהסיא כמה פעמים, נחשב מומר לכל התורה כולה, כמו מי שעובד עבודה זרה, ודינו כגוי לכל דבר.

ומאידיך, גודל שכרו ומעלתו של המשמר את השבת, שחז"ל הפליגו בו רבות, עד שאמרו כי מי ששומר שבת כהלכתה בכוחו לגזור גזירות - והקב"ה מקיימן. כמו שנאמר בנביא על שומר שבת - "אז תתענג על השם", וכתב "והתענג על ה' - ויתן לך משאלות לבך". עוד אמרו חז"ל "כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו חטא כדור אנוש - מוחלין לו".

וכך כותב הרמב"ם בסיום הלכות שבת: "השבת ועבודה זרה כל אחת משתייהן שקולה כנגד שאר כל מצות התורה... מחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד עבודה זרה ושניהם כגוים לכל דבריהם... וכל השומר את השבת כהלכתה ומכבדה ומענגה כפי כחו כבר מפורש בקבלה שכרו בעולם הזה יתר על השכר הצפון לעולם הבא, שנאמר אז תתענג על ה' והרכבתך על במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר".

מעלת לימוד הלכות שבת

פסוקי השבת ומקורותיה מעטים ופרטיה והלכותיה רבים מספור, על כן דימו אותן חז"ל ל'הררים התלויים

מאה שיעורים בהלכות שבת, מאות נידונים ובירורי הלכה, אלפי פרטים, אבות מלאכה ותולדותיהם, קידוש והבדלה, כבוד ועונג. זה זמן להתבוננות, לומר כמה מילים במעלת השבת ובשבח לימוד הלכות שבת, להעריך נכונה את אשר בידינו, ולדעת את המוטל עלינו הלאה - להתקדם אל עבר ידיעה יסודית ומקיפה של כל הלכות שבת.

השבת - יסוד האמונה

"זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלוקיך, לא תעשה כל מלאכה" וגו'. חז"ל אומרים ששבת שקולה כנגד כל המצוות. עוד אמרו - "כל המשמר את השבת כאילו קיים את כל התורה כולה, וכל המחלל את השבת כאילו כפר בכל התורה כולה".

מה מייחד את שמירת השבת, עד שנחשבת היא כקיום כל התורה כולה, ומאידיך את המחלל שבת כאילו כפר בכל התורה כולה?

שמירת השבת היא הכרזה על אמונתנו בבריאת העולם על ידי הקב"ה, והיא יסוד האמונה. "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר במ יונח ביום השביעי". שבת ניתנה לנו עוד במרה, לפני מעמד הר סיני ומתן תורה, כי היא עומדת בבסיס ההויה שלנו כעם השם. מתנת השבת קודמת למתן תורה, היא הבסיס הקיומי של עם ישראל.

השבת היא יסוד הקדושה, ראשון למקראי קודש. כאשר נברא העולם נברא המושג 'זמן'. עם תחילת הבריאה, במילה 'בראשית' עצמה, התחדשה מערכת הזמן. בתוך המערכת הזו יש חלוקה לחול וקודש, ששת ימי המעשה חול ויום השבת קודש להשם. שבת היא 'יומו של הקב"ה', יסוד הקדושה במערכת הזמן, המשפיע שפע רוחני אל כל המערכת הגשמית של ימי החול.

החפץ חיים מדמה את שמירת השבת ל'שלט' הניצב בקדמת בית מסחר ומכריז על קיומו, גם אם מצבו אינו

ההלכה ושורשיה, על מנת להגדיר נכון את המציאות העומדת לפניו, להיות בבחינת 'שואל כעניין'.

שנית, לימוד הלכות שבת מהווה תזכורת תמידית, מעין התראה קבועה, על שמירת השבת. כשעוסקים בהלכות בורר למשל, יש בזה חיזוק גם להלכות מבשל ומוחק ותופר ושאר מלאכות, שכן עצם העיסוק בהלכות אלו מעורר את האדם, מחדד ומדריך את חושיו, ומגביר את ערנותו לשמירת השבת.

ושלישית, ולא פחות חשוב, סייעתא דשמיא. מי שמשתדל בלימוד הלכות שבת כפי כוחו, גם אם לא הגיע עדיין לתכלית לימוד ההלכות וידיעתן על בורין, מובטח לו עזר וסיוע מלמעלה בשמירת כל הלכות שבת. האדם עושה את שלו, והקב"ה מסייעו שלא להיכשל, גם בפרטים שאינם ידועים לו עדיין.

יש לו מנה - רוצה מאתים

כאן, במסגרת זו, למדנו במשך כשנתיים יסודות נאמנים, כללים ופרטים רבים, בהלכות שבת. מאה שיעורים המקיפים את כל ההלכות היסודיות. כל מי שליווה את גיליונות מי דעת, קיבל מהם תועלת עצומה בכל התחומים שמנינו, ומי שהשכיל להכניסם אל ביתו ולהעלותם על שולחן השבת, קיבל גם 'בנוס' ערכי נוסף - השיח סביב שולחן השבת הופך להיות תורני, שמירת השבת בבית מתחזקת, לבד מהתרומה לחינוך הילדים - לחיי תורה ומצוות והעמדת השבת כיסוד מרכזי בחיינו.

במאה הגיליונות של 'מי דעת' רכשנו ידע רב ביסודות הלכות שבת. שומה עלינו לשוב ולשנונו בכל עת, שכן השכחה מצויה, כמו שאמרו חז"ל 'הלומד ואינו חוזר כזורע ואינו קוצר'. אולם, אין להסתפק במאה שיעורים אלו, הנותנים את התמונה היסודית והבסיסית, אלא יש לשאוף קדימה, להקיף ולהעמיק בכל הלכות שבת.

ולכל המתמידים בלימוד ההלכה, שלוחה ברכתנו - ברכת 'כה לחי', כה ייתן ד' וכה יוסיף שיזכו לדעת את כל הלכות שבת 'על בוריים היטב היטב'. החכם אשר עיניו בראשו, ייתן דעתו, לפנות לבו ולהקדיש מזמנו ללימוד יסודי ומעמיק של כל הלכות שבת, מסוגיות הגמ' ועד להלכה למעשה, עד שיהיה בקי בכל פרטיהן, ויהיה בבחינת 'שואל כעניין ומשיב כהלכה'.

בשערה'. הלכות שבת הן רבות ומסועפות, כל פרט וכל נתון מהווים שאלה הלכתית בפני עצמה, וקשה מאוד להקיף את כולן. היעדר ידיעה עלול להביא אדם בשעת מבחן להיכשל באיסור שבת מדאורייתא או מדרבנן, ומאידיך ידיעת ההלכה תאפשר לו להשיג את אותה תוצאה באופן המותר. המשנה ברורה בהקדמה הנ"ל מביא לכך כמה דוגמאות מהלכות צידה וברירה, בישול והטמנה ועוד.

והדברים נכונים שבעתיים בזמננו, בעידן הטכנולוגי. עם גידול התלות שלנו במוצרי חשמל ואלקטרוניקה למיניהם, מתעצם הצורך להעמיק בלימוד הלכות שבת, כלליה ופרטיה, והמסקנה העולה מהם לבריורי ההלכה המתחדשים ובאים. החל מהנידונים ה'ותיקים' כמו פלטה חשמלית, שעון שבת, שימוש בחשמל בשבת, ועד לנושאים כמו בישול במיקרוגל, דלתות חשמליות, עין אלקטרונית, תאורה אוטומטית, מצלמות המכסות כמעט את כל המרחב הציבורי, מוני מים אלקטרוניים, ועוד נידונים רבים מספור.

גדולי הפוסקים בדור האחרון השקיעו רבות מזמנם בבריורי הלכה אלו. די אם נזכיר את מרן החזון אי"ש זצ"ל, שעיסוקו בליבון ענייני הלכה למעשה היה תמצית חייו ממש. מרן הגרש"ז אוירבך זצ"ל, שהשקיע ימים ולילות בבירור המציאות המורכבת של מכשירים ומכונות רבות על מנת להעלות מסקנה והלכה ברורה. ומרן הגר"ע יוסף זצ"ל, שהחדרת לימוד ההלכה ושמירתה לכל בית בישראל הייתה משימת חייו ופסגת שאיפותיו. אלו ועוד רבים אחרים הנחילו לדורנו את הבסיס לשמירת ההלכה בכלל ושמירת השבת בפרט.

הערובה היחידה לשמירת שבת

הדרך היחידה להגיע לשמירת שבת כהלכתה היא על ידי לימוד ושינון תמידי של הלכות שבת. העיסוק בזה מועיל לשמירת השבת מכמה צדדים. בראש ובראשונה - ידיעת ההלכה. המשנה ברורה מביא מדברי רבי יהונתן אייבשיץ 'כי אי אפשר כלל במציאות שינצל מאיסור שבת אם לא ילמוד כל הדינים על בוריים היטב היטב'.

אכן, אין תחליף ללימוד יסודי של הלכות שבת, אולם גם מי שאין בידו להקיף את כל הלכות שבת המסועפות בעיון כמו שצריך, לכל הפחות יראה ללמוד את יסודות

חלונות פתוחים

רשמים מטקס חלוקת תעודות

באירוע מרגש ומיוחד במינו חברו יחד מסיימי תוכניות הלימוד בלימודי דעת לטקס חלוקת תעודות במלון 'שערי ירושלים' שהתקיים בחודש שבט תשע"ו.

כל אחד מהבאים הגיע עם עיניים נוצצות, מי בכלל יודע באיזו דרך עבר כדי להגיע בסופה לירושלים.

הרב ארז אלאחר שליט"א מנהל תוכניות הלימוד במרכז לימודי דעת פתח את הטקס בדברי תורה וברכה והעביר את המיקרופון לכל אחד מהמשתתפים כי חשוב לשמוע על הדרך להצלחה.

אני הגעתי מתחום הספורט אקסטרים, פתח אחד הלומדים שבא לקבל תעודה בהלכות נדה מי שמבין מה זה אומר, מדובר באימונים שלוקחים לך יותר מחצי יממה, ב"ה הגעתי להצלחות מרשימות ועזבתי את התחום, יום אחד כשבירשתי לבני משפחתי שאני מתכוון ללמוד הלכה ברמה גבוהה כדי לגשת לבחינות הרבנות הם שאלו אותי איפה אני הולך להכניס את הלימוד בתוך סדר היום שלי, עניתי כמו יהודי שעונה בשאלה, ולמה לא שאלתם אותי איך אני מסתדר עם כל שעות האימונים שלי ?

יש לי חברותא שרק בזכותו אנחנו מתמידים ללמוד בלי הפסקה, החברותא מגיע אלי מדי יום בשעה 8:30 בבוקר אחרי תפילה, על פי הדפיקות שלו בדלת אפשר לכוון את השעונים ל8:30, ממש כך.

אני רוצה קודם כל להודות לה' שזכיתי לסיים עוד נושא בעיון, בלימוד מעמיק ויסודי, ועל שזימן לי את החברותא שלי היקר, ששום דבר לא יפריע לו להגיע בשעה הנקובה ולהתחיל מיד בלימוד כמו חייל אמיתי ואחרונים חביבים, לצוות הרבנים של לימודי דעת שעשו עבודה יוצאת מן הכלל!

שני צעירים דנים ביניהם מי מהם יספר את הסיפור המשותף שלהם. רשות הדיבור לרב שי.

לשי היו הרבה איתותים ו"רמזים", כפי שהוא קורא לזה, בנוגע לדרך הלימוד המתאימה לו. הוא עבר ממסגרת אחת לשניה כשהוא מחפש לדייק לעצמו מקום לימודים שיצימח אותו למעלה.

בדרך מענינת הוא פגש את ר' משה ושניהם קבעו ללמוד בחברותא.

אני רוצה לספר לכל מי שמעוניין להאזין לי שלא כל אחד יודע שהוא יכול לזכות לשמוע את ה"בת קול" שיוצאת בכל יום ויום. זו צווחה שנשמעת מתוך השקט

שמי אברהם ויצאתי ברוך השם לפנסיה, היו לי הרבה דמיונות וגם חלומות איך למלא את הזמן שהתפנה לי, הלוואי שאספיק רק מעט מהרשימה

חברים טובים יעצו לי להיות עסוק כדי שלא אפול פתאום למציאות שונה מזו שהייתי רגיל לה, לקום מוקדם מאד, להתפלל, לרוץ לעבודה שממלאת לי את כל היום ולהשאיר הרבה מקום למשפחתי, שכולם יהיו בריאים.

בתוך הרשימה הזו חיפשתי ללמוד הלכה, וגיליתי את לימודי דעת.

ברוך השם אני עמוק בתוך הלימוד, מסיים נושא ומתחיל חדש יש לי אמירה חשובה לחברי הפנסיונרים, ותמונה אחת שלי שווה יותר מאלף מילים.

עכשיו כשאני עומד מול המצלמה ומחזיק תעודה ביד אני מאושר באדם שניצלתי חלון הזדמנות ענק!

דברי המשנה הלומד זקן למה הוא דומה לדיו כתובה על ניר ישן, צריכה לשכנע את כל הצעירים להתחיל ללמוד כמה שיותר מוקדם, אבל אני בחרתי להסתכל דוקא על הדיו הכתובה, העיקר זה שיהיה כתוב על לוח ליבי את דברי התורה הזאת, לא ככה?

ר' גרשון, לומד ותיק, שבדרך לימודו ניכר שהוא שואף לשלמות, רוצה לדבר על החוויה שבלמוד.

אני הייתי מדמה את הלימוד כאן לשרשרת מלאת חרוזים, אומר ר' גרשון, ברגע שאתה ניגש ללימוד הסוגיה נוצר הרושם לכאורה, שההלכה היא אוסף של פרטים זהו כמובן רושם מוטעה, כי בלימוד שיטתי של השתלשלות ההלכה, החל מהמקורות בגמרא וכלה בפוסקי זמנינו, אתה בלי ספק רואה שזירה יפה בשרשרת ולא חוליות בודדות מפוזרות במרחב..."

יש לנו כאן מארג יפהפה של שיעורים בנויים יסוד על יסוד, מסודרים להפליא, אני מציע לראות את השלם, כל הלימוד מתקבל אחרת, מיקשה אחת מושלמת!

ר' גרשון מדבר מגרונו, בהתמדתו היוצאת מן הכלל הוא מגיע לעומקים מסוג אחר.

"יש שכר השמור רק ללומדים" הוא חותם את דבריו ומביא את דברי הגמרא (ברכות ו) "אמר רבא אגרא דשמעתא סברא", פירוש: שכר הסוגיא סברא, שהוא יגע וטורח ומחשב להבין טעמו של דבר (רשי שם)

"לא נולדנו חברים" פותח שי את דבריו ומציג את ר' משה, "אבל נולדנו חברותא".

"עשיתי כיברת דרך ארוכה מאד עד שהגעתי לכאן, באיזו צומת אחת שהרגשתי שאני חייב עזרה פניתי להשם, במילים שלי ובקשתי ממנו כך, 'אבא, כל זאת עשיתי למענך תעשה גם אתה בשבילי שאמצא לי את האיש הנכון והכתובת הנכונה להתקרב אליך יותר".

"אנחנו ב"ה לומדים תקופה ארוכה, משה ואני, והיום הזה שאנחנו מקבלים תעודה זה כמו יום חג בשבילינו, משפחתנו יודעת היטב מה גדולה השמחה כי הלימוד המיוחד הזה משפיע על כל הבית".

חלונות נפתחים לכל אחד מאיתנו, דרכם נוכל להכניס הרבה אור לחיינו.

יושב כאן ציבור לא מבוטל של לומדים שסיימו נושא הלכתי בעיון ובאו לקבל תעודה המקפלת שעות של התמדה בליבון סוגיה, ימים של עמל וכניסה בעומקה של הלכה.

העולם הממוחשב מחפש להקל על לקוחותיו, הוא מדבר על סגירת חלונות כדי לא להעמיס יתר על המידה, הוא מדברן לסיים נושאים ולסגור קבצים.

העבודה שלנו היא הפוכה לגמרי, אנחנו משאירים חלון פתוח תמיד, לעולם לא נסגור אפשרות של לימוד. וננצל כל הזמנות הנקרית לנו.

החפץ חיים עשה פעם סיום מיוחד מאד על מסכת שנלמדה מאוסף של 5 דקות בלבד של לימוד!

לימודי דעת פיתחה את "שיטת החוברות", שהיא עובדת מצויין ומפתיעה בכל פעם מחדש, אתה מצטייד בעצם ביחידה אחת קטנה של חומר, היא נכנסת לכל תיק ושקית, ומנצל את הפנאי שלך ללמוד הלכה, אחת ועוד אחת, כך הופכים לגדולים!

